

C?408/06. sz. ügy

Landesanstalt für Landwirtschaft

kontra

Franz Götz

(a Bundesfinanzhof [Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Hatodik HÉA-irányelv – Gazdasági tevékenység – Adóalanyok – Közjogi intézmények – Tejkvóta-árusítóhely – Mezőgazdasági intervenciós hivatalok és árusítóhelyek ügyletei – A verseny jelentős torzulása – Földrajzi piac”

Az ítélet összefoglalása

1. *Adórendelkezések – Jogszabályok harmonizálása – Forgalmi adó – Közös hozzáadottértékadó-rendszer – A hatodik irányelv 4. cikke értelmében vett gazdasági tevékenységek*

(77/388 tanácsi irányelv, 4. cikk)

2. *Adórendelkezések – Jogszabályok harmonizálása – Forgalmi adó – Közös hozzáadottértékadó-rendszer – Adóalanyok*

(77/388 tanácsi irányelv, 4. cikk, (5) bekezdés)

3. *Adórendelkezések – Jogszabályok harmonizálása – Forgalmi adó – Közös hozzáadottértékadó-rendszer – Adóalanyok*

(77/388 tanácsi irányelv, 4. cikk, (5) bekezdés)

1. A tejkvóta-árusítóhelyek által végzett, a beszállítási referenciamennyiségek ellenérték fejében történő átruházására vonatkozó tevékenység a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló 77/388 hatodik irányelv 4. cikke értelmében vett gazdasági tevékenységnek minősül, ha tartós jellegű és a tevékenység gyakorlója ellenérték fejében végzi azt. A nemzeti bíróság feladata annak meghatározása, hogy az érintett tevékenység megfelel-e e két feltételnek, valamint annak megállapítása adott esetben, hogy a tejkvóta-árusítóhelyek e tevékenységet ellenérték fejében gyakorolják-e, figyelembe véve azt, hogy önmagában a díjbeszedés nem minősít gazdasági jellegűvé egy adott tevékenységet.

(vö. 18., 20–21. pont)

2. A tejkvóta-árusítóhely nem minősül sem a 2001/4 irányelvvel módosított, a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló 77/388 hatodik irányelv 4. cikke (5) bekezdésének a D. melléklet 7. pontjával összefüggésben értelmezett harmadik albekezdése szerinti mezőgazdasági intervenciós hivatalnak, sem pedig az említett 4. cikk (5) bekezdésének az említett irányelv D. mellékletének 12. pontjával összefüggésben értelmezett harmadik albekezdése szerinti árusítóhelynek.

A tejkvóta-árusítóhely feladata ugyanis lényegesen különbözik a mezőgazdasági intervenciós

hivatalától, amely a mezőgazdasági termékek felvásárlására és viszonteladására irányul, így e tevékenység, amelyet bármely gazdasági szereplő végezhetne, különösen tartalékképzésben nyilvánul meg, amint többek között a gabonafélék piaca is mutatja. A hatodik irányelv D. melléklete szerinti kötelező adóalanyiság logikája tehát kizárja alkalmazási köréből a tejkvóták termelők közötti újraelosztására irányuló tevékenységet, mivel a termelők különféle igényeinek összesítése nem minősül a mezőgazdasági termékek felvásárlására és viszonteladására irányuló tevékenységnek.

Másfelől a hatodik irányelv D. melléklete 12. pontjának német, francia, angol, spanyol és olasz nyelvi változatainak összehasonlítása alapján megállapítható, hogy az említett pont szerinti „árusítóhely” fogalma olyan szervezeteket foglal magában, amelyek feladata különféle termékek és árucikkek árusítása azon vállalkozás vagy hivatal személyzete részére, amelyhez e szervezet tartozik. A tejkvóta-árusítóhely feladata nem ez, hiszen ezen árusítóhely feladata a beszállítási referenciamennyiségeknek a vonatkozó határértékek és az egyes termelők érdekeinek figyelembevételével történő elosztásában történő közreműködés.

(vö. 26., 31., 33. pont és a rendelkezés rész 1. pontja)

3. A tejkvóta-árusítóhelyeknek a hatósági jogkörben végzett tevékenységei vagy ügyletei vonatkozásában a 2001/4 irányelvvel módosított, a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló 77/388 hatodik irányelv 4. cikkének (5) bekezdése értelmében nem adóalanyként történő kezelése nem eredményezheti a verseny jelentős torzulását, mivel ezen árusítóhelyek nem állnak versenyhelyzetben olyan magánjogi szervezetekkel, amelyek az általuk nyújtott közszolgáltatással versenyző szolgáltatást nyújtanak. Mivel ez a megállapítás érvényes valmennyi tejkvóta-árusítóhelyre, amely egy adott, az érintett tagállam által a beszállítási referenciamennyiségekre vonatkozóan meghatározott átruházási területen folytatja tevékenységét, meg kell állapítani, hogy a verseny jelentős torzulásának meghatározása céljából az említett területet kell érintett földrajzi piacnak tekinteni.

(vö. 45. pont és a rendelkezés rész 2. pontja)

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2007. december 13.(*)

„Hatodik HÉA-irányelv – Gazdasági tevékenység – Adóalanyok – Közjogi intézmények – Tejkvóta-árusítóhely – Mezőgazdasági intervenciós hivatalok és árusítóhelyek ügyletei – A verseny jelentős torzulása – Földrajzi piac”

A C-408/06. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesfinanzhof (Németország) a Bírósághoz 2006. október 5-én érkezett, 2006. július 13-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Landesanstalt für Landwirtschaft**

és

Franz Götz

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Rosas tanácselnök, U. Løhmus, J. Klučka, P. Lindh és A. Arabadjiev (előadó) bírák,

főtanácsnok: M. Poiares Maduro,

hivatalvezető: Fülöp B. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2007. szeptember 19-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Landesanstalt für Landwirtschaft képviselőjében P. Gorski és N. Vogl, meghatalmazotti minőségben,
- F. Götz képviselőjében H. Zaisch Steuerberater,
- a német kormány képviselőjében M. Lumma és C. Blaschke, meghatalmazotti minőségben,
- az Egyesült Királyság Kormánya képviselőjében T. Harris, meghatalmazotti minőségben, segítője: P. Harris barrister,
- az Európai Közösségek Bizottsága képviselőjében D. Triantafyllou, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2001. január 19-i 2001/4/EK tanácsi irányelvvel (HL L 22., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 341. o.) módosított, a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv (HL L 145., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 23. o., a továbbiakban: hatodik irányelv) 4. cikke (5) bekezdésének, valamint D. melléklete 7. és 12. pontjának értelmezésére irányul.

2 E kérelmet a Landesanstalt für Landwirtschaft (regionális mezőgazdasági hivatal, a továbbiakban: Landesanstalt) és F. Götz között folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő, amelynek tárgya a tehéntejre vonatkozó beszállítási referenciamennyiség (a továbbiakban: beszállítási referenciamennyiség) értékesítéséről a Landesanstalt által kiállított számla, amelyben a hozzáadottérték-adót (a továbbiakban: HÉA) külön nem tüntette fel.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

3 A hatodik irányelv 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) »Adóalany«: az a személy, aki a (2) bekezdésben meghatározott bármely gazdasági tevékenységet bárhol önállóan végez, tekintet nélkül annak céljára és eredményére.

(2) Az (1) bekezdésben említett gazdasági tevékenység a termelő, a kereskedő, illetve a szolgáltatók valamennyi tevékenységét magában foglalja, beleértve a kitermelőipari és mezőgazdasági tevékenységeket, valamint az egyéb szakmai tevékenységeket is. Gazdasági tevékenységnek minősül azon tevékenység is, amely bevétel elérése érdekében materiális vagy immateriális javak tartós hasznosítását foglalja magában.

[...]

(5) Az állami, regionális és helyi közigazgatási szervek és közintézmények [helyesen: és más közjogi intézmények] nem minősülnek adóalanyoknak az olyan tevékenységekre, illetve ügyletekre vonatkozóan, amelyeket hatóságként folytatnak, még akkor sem, amikor e tevékenységekkel, illetve ügyletekkel összefüggésben közterheket, illetékeket, járulékokat vagy egyéb adókat szednek be.

Ha azonban ilyen tevékenységeket, illetve értékesítéseket végeznek, akkor ezeket illetően adóalanynak minősülnek, amennyiben nem adóalanyként való kezelésük a verseny jelentős torzulását eredményezné.

Az előbbiekben megnevezett szervek minden esetben adóalanynak minősülnek a D. mellékletben felsorolt tevékenységeket illetően, amennyiben e tevékenységek terjedelme nem elhanyagolható.

A tagállamok az előbbiekben megnevezett intézmények olyan tevékenységeit, amelyek a 13. vagy 28. cikk értelmében adómentességet élveznek, olyan tevékenységként kezelik, amelyeket azok hatóságként folytatnak.”

4 A hatodik irányelv D. mellékletének 7. és 12. pontjában felsorolt ügyletek „a mezőgazdasági intervenciós hivatalok mezőgazdasági termékekre vonatkozó ügyletei, amelyeket az e termékek közös piacszervezéséről szóló rendeletek alapján végeznek”, illetve „a személyzet részére fenntartott kintinok, árusítóhelyek és szövetkezetek, valamint hasonló intézmények üzemeltetése”.

5 Végül meg kell jegyezni, hogy az alapeljárás hátterét a 2002. november 11-i 2028/2002/EK tanácsi rendelettel (HL L 313., 3. o.) módosított, a tej- és tejtermékágazatban kiegészítő illetve megállapításáról szóló, 1992. december 28-i 3950/92/EGK tanácsi rendelet (HL L 405., 1. o.; a továbbiakban: 3950/92 rendelet) képezi.

A nemzeti szabályozás

A közös piacszervezések végrehajtásáról szóló törvény

6 A közös piacszervezések végrehajtásáról szóló törvény (Gesetz zur Durchführung der gemeinsamen Marktorganisationen, BGBl. 1995. I., 1147. o.) 8. §-ának (1) bekezdése felhatalmazást ad többek között a beszállítási referenciamennyiségek átruházása során követendő eljárás rendeletben történő szabályozására.

A kiegészít? illetvekr?l szóló rendelet

7 A kiegészít? illetvekr?l szóló 2000. január 12-i rendeletnek (Zusatzabgabenverordnung, BGBl. 2000. I., 27. o.; a továbbiakban: ZAV) a tényállás idején hatályos változata különösen a következő rendelkezéseket tartalmazza:

„7. § Az átruházási rendszer új rendje

(1) [...] A beszállítási referenciamennyiségek a (2) és (3) bekezdés, valamint a 8-11. § rendelkezéseinek megfelelően a területtel függetlenül átruházhatók [...].

8. § – A beszállítási referenciamennyiségek ellenérték fejében történő, szabályozott átruházása

(1) A beszállítási referenciamennyiségek árusítóhelyek általi, a 7. § (1) bekezdésének második mondata szerinti átruházása – a 7. § (2) és (3) bekezdésében foglalt esetek, a 7. § (1) bekezdésének második mondata szerinti öröklés, valamint a 12. § (3) bekezdése szerinti eset kivételével – a (3) bekezdés, valamint a 9-11. § rendelkezései szerint minden naptári év április 1-jével, július 1-jével vagy október 30-ával történik [...].

(2) A szövetségi tartományok árusítóhelyeket hoznak létre. Minden tartomány tekintetében legalább egy árusítóhely illetékes; egy árusítóhely illetékessége több tartomány területére is kiterjedhet. Magánjogi személyek részére alapos mérlegelés alapján engedélyezhető árusítóhely megköltetése, ha

1. azok vagy intézményeik reprezentatív mezőgazdasági szakmai szövetségek vagy szervezetek, és

2. megbízhatóságuk és alkalmasságuk tekintetében nem áll fenn kétség.

[...]

(3) A beszállítási referenciamennyiségeket csak a mellékletben meghatározott átruházási területeken belül lehet átruházni [...].”

A forgalmi adóról szóló törvény

8 Az 1999. évi forgalmi adóról szóló törvénynek (Umsatzsteuergesetz 1999.; BGBl. 1999. I., 1270. o.; a továbbiakban: UStG) a tényállás idején hatályos változata 14. §-ának (1) bekezdése értelmében: ha „a vállalkozó az 1. § (1) bekezdésének 1. pontja értelmében adóköteles termékértékesítést vagy szolgáltatásnyújtást végez, jogosult, amennyiben pedig a tevékenységet más vállalkozó részére, annak vállalkozása javára végzi, a másik fél kérésére köteles az adót külön feltüntetve számlát kiállítani”. Ugyanezen törvény 2. §-ának (3) bekezdése a közjogi jogi személyek részére ipari, kereskedelmi vagy szakmai tevékenység végzését csak saját ipari vagy kereskedelmi jellegű intézményük és mezőgazdasági vagy erdészeti vállalkozásuk keretében teszi lehetővé.

A Landesanstalt jogállása

9 A Landesanstalt, a Landesanstalt für Ernährung (regionális ételmezési hivatal) jogutódja, a ZAV 8. §-ának (2) bekezdése keretében került felállításra. Bajorországi közjogi intézményként e tartományban az egyetlen tejkvóta-árusítóhelyet üzemeltette.

Az alapeljárás és az elztes döntéshozatalra elterjesztett kérdések

10 Az alapeljárás egy bajor mezgazdasági termel, F. Götz és a Landesanstalt között folyik. A tehéntej-többlet csökkentése érdekében a Landesanstalt a különböz termelk kérelmeit összesítette, hogy megállapítsa, hogy közülük kik akartak beszállítási referenciamennyiséget értékesíteni, illetve vásárolni. E politika alapját a 3950/92 rendelet képezte, amely kiegészít? illetve állapított meg azon tejtermelk terhére, akik egy meghatározott mennyiség? tejnél többet szállítottak.

11 A Landesanstalt által a 2001. évre bevezetett eljárás a következ? volt: az „ajánlattev?” termelk meghatározott határid?ig beszállítási referenciamennyiség átruházására vonatkozó írásbeli ajánlatot nyújtottak be a tejkvóta-árusítóhelyhez feltüntetve a kívánt eladási árat. Ugyanezen határid?ig az „igényl?” termelk hasonlóan eljárva, beszállítási referenciamennyiség kívánt vételi áron történ? megvásárlására vonatkozó írásbeli vételi ajánlatot nyújtottak be. A tejkvóta-árusítóhely feladata elször a beérkezett ajánlatok és igények összevetése volt, amelynek alapján meghatározta az egyensúlyi árat, amely megközelít?leg megfelelt a két fél által megjelölt áraknak. Szükség esetén valamennyi árajánlat csökkentésre került. Ezt követen a felkínált referenciamennyiségeket 5%-kal csökkentette a nemzeti tartalék javára, majd a kérdést elterjeszt? bíróság által részletezett módon – melyb?l többek között kiderül, hogy az átutalásokat magának a tejkvóta-árusítóhelynek címezték – az árusítóhely újraelosztotta és kifizette a fennmaradó beszállítási referenciamennyiségeket.

12 F. Götz, aki mezgazdasági termel? és egy mezgazdasági üzem tulajdonosa Bajorországban, 2001. évre vonatkozóan vételi ajánlatot tett 16 500 kg beszállítási referenciamennyiség megvásárlására legfeljebb 2 DEM/kg áron. A Landesanstalt 2001. április 3-án tájékoztatta ?t, hogy vételi ajánlatát 1,58 DEM/kg egyensúlyi áron 2001. április 1-jei hatállyal elfogadták. A Landesanstalt F. Götz nevére számlát állított ki, amelyen a HÉA-t külön nem tüntette fel. F. Götz, akinek ügyletei az UStG értelmében adókötelesek, kifogást terjesztett el? a Landesanstalthoz, amelyben olyan számla kiállítását kérte, amely az említett adót külön feltünteti. A Landesanstalt 2001. augusztus 29-i határozatával – hatósági tevékenységére és egyszer? közvetít?i szerepére hivatkozva – a kifogást elutasította.

13 F. Götz keresetet indított a Finanzgericht München el?tt, amely a keresetnek helyt adva az UStG alapján megállapította, hogy a Landesanstalt vállalkozóként és saját nevében járt el. A határozat ellen a Landesanstalt fellebbezést nyújtott be a Bundesfinanzhofhoz, amely úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és elztes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1. Valamely szövetségi tartomány által létrehozott ún. »tejkvóta-árusítóhely« (»Milchquoten-Verkaufsstelle«), amely ellenérték fejében beszállítási referenciamennyiségeket ruház át tejtermelkre,

a) a [hatodik tanácsi irányelv] 4. cikke (5) bekezdésének harmadik albekezdése és [ugyanezen irányelv] D. mellékletének [7. pontja] szerinti mezgazdasági intervenciók hivatal?e, amely a mezgazdasági termékek közös piacszervezésér?l szóló rendeletek alapján e termékek tekintetében ügyleteket végez, vagy

b) a [hatodik irányelv] 4. cikke (5) bekezdésének harmadik albekezdése és [ugyanezen irányelv] D. mellékletének [12. pontja] szerinti árusítóhely (»Verkaufsstelle«)?

2. Ha az els? kérdésre nemleges a válasz:

a) Olyan körülmények között, mint az alapeljárásban, amikor valamely tagállamban mind állami, mind magán »tejkvóta-árusítóhelyek« ellenérték fejében beszállítási referenciamennyiségeket ruháznak át, annak vizsgálata során, hogy valamely közjogi intézmény »tejkvóta-árusítóhelyének« nem adóalanyként való kezelése a hatodik irányelv 4. cikke (5) bekezdésének második albekezdése szerint a »verseny jelentős torzulását« eredményezné-e, a tagállam által meghatározott átruházási terület minősül-e az érintett földrajzi piacnak?

b) Annak vizsgálata során, hogy valamely állami „»tejkvóta-árusítóhely«” nem adóalanyként való kezelése a »verseny jelentős torzulását« eredményezné-e, az (árusítóhely általi) átruházásnak csak a – területtel független – alapesetét kell-e figyelembe venni, vagy a – területtel független – átruházás más (az adóalanyisággal rendelkező mezőgazdasági termelők által teljesített) módjait is tekintetbe kell venni, annak ellenére, hogy ezek esetében pusztán kivételekről van szó?”

Az elzetes döntéshozatalra elterjesztett kérdésekről

Elzetes észrevételek

14 Első sorban meg kell állapítani, hogy a Bundesfinanzhof által elterjesztett mindkét kérdés azon az elfeltevésen alapul, hogy a beszállítási referenciamennyiségek ellenérték fejében történő átruházása a hatodik irányelv hatálya alá esik. Ugyanis mind az első kérdés, amely az alapeljárás felperesének a hatodik irányelv D. mellékletén alapuló esetleges kötelező adóalanyiságára vonatkozik, mind a második kérdés két része, amely a Landesanstaltnek a hatodik irányelv 4. cikkének (5) bekezdése szerinti közjogi intézmény minőségében esetlegesen hiányzó adóalanyisága révén bekövetkezett „jelentős versenytorzulás” megállapítására irányul, azon a feltevésen alapszik, hogy a tejkvóta-árusítóhelyek által – akár közjogi intézményként, akár magánjogi szervezetként – végzett tevékenység a hatodik irányelv hatálya alá tartozik.

15 Bár a hatodik irányelv 4. cikke nagyon tágra határozza meg a HÉA alkalmazási körét, e rendelkezés mégis kizárólag a gazdasági jellegű tevékenységekre vonatkozik (lásd ebben az értelemben a C-306/94. sz., Régie dauphinoise ügyben 1996. július 11-én hozott ítélet [EBHT 1996., I-3695. o.] 15. pontját és a C-465/03. sz. Kretztechnik ügyben 2005. május 26-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-4357. o.] 18. pontját). Pontosabban fogalmazva a hatodik irányelv 4. cikke (5) bekezdésének alkalmazása magában foglalja a kérdéses tevékenység gazdasági jellegének elzetes megállapítását (a C-284/04. sz., T-Mobile Austria és társai ügyben 2007. június 26-án hozott ítélet [az EBHT-ban még nem tették közzé] 48. pontja).

16 Ezért a feltett kérdések megválaszolása előtt meg kell határozni, hogy a beszállítási referenciamennyiségek ellenérték fejében történő átruházása valójában gazdasági tevékenységnek minősül-e.

17 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a gazdasági tevékenység fogalma objektív jellegű olyan értelemben, hogy az magát a tevékenységet veszi alapul, függetlenül annak céljától és eredményétől (a 235/85. sz., Bizottság kontra Hollandia ügyben 1987. március 26-án hozott ítélet [EBHT 1987., I-1471. o.] 8. pontja és a C-223/03. sz., University of Huddersfield ügyben 2006. február 21-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-1751. o.] 47. pontja).

18 A gazdasági tevékenység fogalmát a hatodik irányelv 4. cikkének (2) bekezdése úgy határozza meg, hogy az magában foglalja a termelőt, a kereskedőt, illetve a szolgáltatót valamennyi tevékenységét, valamint különösen a bevétel elérése érdekében materiális vagy immateriális javak tartós hasznosítását magukban foglaló tevékenységeket (a fent hivatkozott Régie dauphinoise ügyben hozott ítélet 15. pontja és a fent hivatkozott T-Mobile Austria és társai

ügyben hozott ítélet 33. pontja). Az ítélezési gyakorlat ez utóbbi kritériumokat, amelyek a tevékenység tartós jellegére és a bevétel elérésére irányuló célra vonatkoznak, úgy értelmezte, hogy azok nem csak a javak hasznosítására, hanem a hatodik irányelv 4. cikke (2) bekezdésében felsorolt valamennyi tevékenységre vonatkoznak. Így egy tevékenység általában akkor minősül gazdasági tevékenységnek, ha tartós jellegű, és a tevékenység gyakorlója ellenérték fejében végzi azt (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Hollandia ügyben hozott ítélet 9. és 15. pontját).

19 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy az alapügyben érintett tevékenység arra irányul, hogy az adott tejkvótakampány keretében összesítse a tejtermelők szándékait annak érdekében, hogy lehetővé tegye azok számára, akik a rájuk alkalmazandó küszöbértéknél kevesebbet kívánnak termelni, hogy az általuk fel nem használt beszállítási referenciamennyiséget eladják, és fordítva, azok számára akik az említett küszöbértéket meghaladóan kívánnak termelni, hogy megfelelő mennyiségben további beszállítási referenciamennyiséget szerezzenek úgy, hogy ezáltal ne essenek a 3950/92 rendelet szerinti kiegészítő illeték hatálya alá. E tevékenység magában foglalja továbbá a kínálat és a kereslet összevetését az egyensúlyi ár meghatározásával, az eladott beszállítási referenciamennyiségek befogadását és szétosztását a vásárlók között, csakúgy, mint az említett referenciamennyiségek átruházásáért megállapított összegek átvételét és kifizetését. Ebből következően a szóban forgó tevékenységet a hatodik irányelv vonatkozásában olyan szolgáltatásnak kell tekinteni, amelynek köszönhetően a tejtermelők kínálatát és keresletét összevetik oly módon, hogy ennek eredményeképpen meghatározható az egyensúlyi ár. Következésképpen a fent hivatkozott T-Mobile Austria és társai ügyben hozott ítélet (43. pont) alapjául szolgáló tényállásban szereplő tevékenységet eltérően az alapeljárás tárgyát képező tevékenység olyannak tekintik, mint amelyet fenti szabály szerint gazdasági szereplők is végezhetnek.

20 E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy az alapügyben érintett tevékenység – tekintettel arra az eljárásra, ahogyan ezt 2001 folyamán Németországban megszervezték – tartós jellegű-e, és azt ellenérték fejében végzik-e, amint az a jelen ítélet 18. pontjában említésre került.

21 Azt is a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megállapítania adott esetben, hogy a tejkvóta-árusítóhelyek e tevékenységet ellenérték fejében gyakorolják-e (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Régie dauphinoise ügyben hozott ítélet 15. pontját), figyelembe véve azt, hogy önmagában a díjbeszedés nem minősül gazdasági jellegűvé egy adott tevékenységet (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott T-Mobile Austria és társai ügyben hozott ítélet 45. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlatot).

22 Abban az esetben, ha a kérdést előterjesztő bíróság megállapítaná, hogy a gazdasági tevékenység e két feltétele, nevezetesen a tartós jelleg és a tevékenység ellenérték fejében történő gyakorlása nem áll fenn együttesen, akkor az alapeljárásban érintett tevékenységet – olyan feltételekkel, ahogyan azt 2001 folyamán Németországban gyakorolták – nem lehetne gazdasági tevékenységnek tekinteni, következésképpen az nem esne a hatodik irányelv hatálya alá.

23 Mindazonáltal abban az esetben, ha a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy az előző pontban említett mindkét feltétel teljesül, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett két kérdésre a következőképpen kell válaszolni.

Az első kérdésre

24 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy a tejkvóta-árusítóhely a hatodik irányelv 4. cikke (5) bekezdésének a D. melléklet 7. pontjával összefüggésben értelmezett harmadik albekezdése szerinti mezőgazdasági intervenciók hivatalnak, vagy a hatodik

irányelv említett 4. cikke (5) bekezdésének a D. melléklet 12. pontjával összefüggésben értelmezett harmadik albekezdése szerinti árusítóhelynek minősül-e.

A mezőgazdasági intervenció hivatali minőségre?

25 Azon kérdést illetően, hogy a tejkvóta-árusítóhely a hatodik irányelv D. mellékletének 7. pontja szerinti adóköteles tevékenységet végző mezőgazdasági intervenció hivatalnak minősül-e, vagy sem, emlékeztetni kell arra, hogy ez utóbbi tevékenységek a mezőgazdasági intervenció hivatalok mezőgazdasági termékekre vonatkozó ügyletei, amelyeket az e termékek közös piacszerzéséről szóló rendeletek alapján végeznek, amelyek vonatkozásában e három feltétel együttesen alkalmazandó.

26 Noha a jelen esetben nem kétséges, hogy a Landesanstalt által felállított tejkvóta-árusítóhely a tejpiacon egy közös piacszerzésről szóló rendelet alapján végzi tevékenységét, meg kell állapítani, hogy e tevékenysége nem a tejre irányul, hanem a beszállítási referenciamennyiségekre. Így tehát nem a hatodik irányelv D. mellékletének 7. pontja szerinti mezőgazdasági termékéről van szó. Másfelől a tejkvóta-árusítóhely feladata lényegesen különbözik a mezőgazdasági intervenció hivatalétól, amely a mezőgazdasági termékek felvásárlására és viszonteladására irányul, így e tevékenység, amelyet bármely gazdasági szereplő végezhetne, különösen tartalékképzésben nyilvánul meg, amint többek között a gabonafélék piaca is mutatja (lásd a C/334/01. sz., Glencore Grain Rotterdam ügyben 2003. június 26-án hozott ítéletet [EBHT 2003., I/6769. o.]). A hatodik irányelv D. melléklete szerinti kötelező adóalanyiság logikája tehát kizárja alkalmazási köréből a tejkvóták termelők közötti újraelosztására irányuló tevékenységet, mivel a termelők különféle igényeinek összesítése nem minősül a mezőgazdasági termékek felvásárlására és viszonteladására irányuló tevékenységnek.

27 A Landesanstalt által üzemeltetett tejkvóta-árusítóhely tehát nem minősül mezőgazdasági intervenció hivatalnak.

Az árusítóhely minőségre?

28 Mivel az alapügyben érintett árusítóhely elnevezésében szerepel a „Verkaufsstelle” kifejezés, felmerül a kérdés, hogy az említett árusítóhely a hatodik irányelv D. mellékletének 12. pontja értelmében vett árusítóhelynek („Verkaufsstelle”) minősül-e.

29 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a közösségi rendelkezéseket egységesen kell értelmezni és alkalmazni az Európai Közösség valamennyi nyelvén készült változat figyelembevételével (lásd a C/449/93. sz. Rockfon-ügyben 1995. december 7-én hozott ítélet [EBHT 1995., I/4291. o.] 28. pontját, a C/296/95. sz., EMU Tabac és társai ügyben 1998. április 2-án hozott ítélet [EBHT 1998., I/1605. o.] 36. pontját és a C/280/04. sz., Jyske Finans ügyben 2005. december 8-án hozott ítélet [EBHT 2005., I/10683. o.] 31. pontját).

30 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint egy közösségi rendelkezés valamely nyelvi változatának megfogalmazása nem szolgálhat e rendelkezés értelmezésének kizárólagos alapjául, illetve e tekintetben nem élvezhet elsőbbséget más nyelvi változatokkal szemben. Az ilyen megközelítés ugyanis összeegyeztethetetlen lenne a közösségi jog egységes alkalmazásának követelményével (lásd a C/149/97. sz., Institute of the Motor Industry ügyben 1998. november 12-én hozott ítélet [EBHT 1998., I/7053. o.] 16. pontját).

31 A közösségi szövegek egyes nyelvi változatai közötti eltérés esetén a szóban forgó rendelkezést azon szabályozás általános rendszerére és céljára tekintettel kell értelmezni, amelynek az a részét képezi (a C/437/97. sz., EKW és Wein & Co ügyben 2000. március 9-én hozott ítélet [EBHT 2000., I/1157. o.] 42. pontja, valamint a C/1/02. sz. Borgmann-ügyben 2004.

április 1-én hozott ítélet [EBHT 2000., I/3219. o.] 25. pontja).

32 Márpedig a német „Verkaufsstelle” (árusítóhely) kifejezés általános jellege hiányzik például a hatodik irányelv D. melléklete 12. pontjának francia nyelvi változatából, amely az „économat” szót használja, csakúgy, mint az említett pontnak az angol („staff shops”), a spanyol („economatos”) vagy akár az olasz („spacci”) nyelvi változatából. E példálózó jellegű összehasonlítás alapján megállapítható, hogy a D. melléklet 12. pontja szerinti „árusítóhely” fogalma olyan szervezeteket foglal magában, amelyek feladata különféle termékek és árucikkek árusítása azon vállalkozás vagy hivatal személyzete részére, amelyhez e szervezet tartozik. Az alapügyben érintett tejkvóta-árusítóhely feladata nem ez, hiszen ezen árusítóhely feladata a beszállítási referenciamennyiségeknek a vonatkozó határértékek és az egyes termelők érdekeinek figyelembevételével történő elosztásában történő közreműködés.

33 A hatodik irányelv szövegéből, céljából és szerkezetéből tehát megállapítható, hogy a Landesanstalt által üzemeltetett tejkvóta-árusítóhely nem minősíthető a hatodik irányelv D. mellékletének 12. pontja szerinti árusítóhelynek.

34 Következésképpen az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a tejkvóta-árusítóhely nem minősül sem a hatodik irányelv 4. cikke (5) bekezdésének a D. melléklet 7. pontjával összefüggésben értelmezett harmadik albekezdése szerinti mezőgazdasági intervencióhoz hivatalnak, sem pedig a hatodik irányelv említett 4. cikke (5) bekezdésének a D. melléklet 12. pontjával összefüggésben értelmezett harmadik albekezdése szerinti árusítóhelynek.

A második kérdésről

35 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi a Bíróságtól, hogy annak vizsgálata során, hogy valamely közjogi intézményhez tartozó „tejkvóta-árusítóhely” nem adóalanyként való kezelése a hatodik irányelv 4. cikke (5) bekezdésének második albekezdése értelmében a „verseny jelentős torzulását” eredményezné-e, a tagállam által meghatározott, a beszállítási referenciamennyiségekre vonatkozó átruházási terület (a továbbiakban: átruházási terület) minősül-e érintett földrajzi piacnak, továbbá, hogy e vizsgálat során a beszállítási referenciamennyiségek átruházásának csak az alapesetét kell-e figyelembe venni, vagy a területtel független átruházás valamennyi más módját is tekintetbe kell-e venni.

A Bírósághoz benyújtott észrevételek

36 A Landesanstalt álláspontja szerint a hatodik irányelv 4. cikke (5) bekezdésének második albekezdése szerinti érintett földrajzi piac a tagállam által megállapított átruházási terület. Úgy véli továbbá, hogy a vizsgálat során kizárólag a beszállítási referenciamennyiségek – területtel független – átruházásának az alapesetét kell figyelembe venni.

37 F. Götz szerint az érintett földrajzi piac nem az alapügyben érintett közjogi intézményhez tartozó átruházási terület, hanem a tagállam által meghatározott átruházási területek összessége. Másfelől álláspontja szerint a beszállítási referenciamennyiségek átruházásának nem csak az alapesetét, hanem a területtel független átruházásnak valamennyi más módját is figyelembe kell venni.

38 A német kormány álláspontja szerint először is az állami tejkvóta-árusítóhelyek nem HÉA-kötelesek, másodszor az érintett földrajzi piacként a tagállam által meghatározott átruházási területet kell figyelembe venni, harmadszor pedig a különböző tejkvóta-árusítóhelyek között nincs potenciális versenyhelyzet. E kormánynak az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés második részével kapcsolatos álláspontja megegyezik a Landesanstalt véleményével.

39 Az Egyesült Királyság Kormányának véleménye szerint olyan körülmények között, mint amelyek az alapügyben felmerültek, nem fordulhat elő olyan igény vagy ajánlat, amely az adott átruházási terület földrajzi határán túlmenne, és amely alkalmas lenne arra, hogy ezen területen belül hatást fejtsen ki. Így véleménye szerint valamennyi átruházási terület elkülönült földrajzi piacnak minősül. Az előterjesztett második kérdés második részével kapcsolatban nem tett észrevételt.

40 Végül a Bizottság álláspontja szerint az érintett földrajzi piac a tagállam által meghatározott átruházási területnek felel meg. Úgy véli továbbá, hogy nem csak a beszállítási referenciamennyiségeknek az állami tejkvóta-árusítóhely általi – területtől független – átruházásának esetét, hanem az átruházás valamennyi módját számításba kell venni, de figyelemmel a versenyző szolgáltatások megszerzési számára nyitva álló azon lehetőségre, hogy az előzetesen felszámított HÉA-t levonhatják.

A Bíróság válasza

41 Először hangsúlyozni kell, hogy a hatodik irányelv 4. cikkének (5) bekezdése a közjogi intézmények számára ír elő mentesítést olyan tevékenységeik vonatkozásában, amelyeket hatóságként folytatnak úgy, hogy e két feltételnek együttesen kell fennállnia (lásd ebben az értelemben a 107/84. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 1985. július 11-én hozott ítéletet [EBHT 1985., 2655. o.] és a fent hivatkozott Bizottság kontra Hollandia ügyben hozott ítélet 20. és 21. pontját).

42 Ebből az következik, hogy azt, hogy a közjogi személy nem adóalanyként történő kezelése a „verseny jelentős torzulását” eredményezi-e, a HÉA-semlegesség megőrzése céljából csak akkor kell vizsgálni, amikor e közjogi személy közhatalmi jogkörében jár el.

43 Azt feltételezve, hogy a Landesanstalt közhatalmi jogkörében jár el, meg kell jegyezni, hogy a Bírósághoz benyújtott iratokból és a tárgyaláson előadott észrevételekből megállapítható, hogy a beszállítási referenciamennyiségek átruházása csak az árusítóhelyek útján történhet.

44 A kérdést előterjesztő bíróság által előadottakból ugyanis kitűnik, hogy abban az esetben, amikor az átruházás a ZAV 8. §-a szerinti ellenérték fejében történő szabályozott átruházásnak minősül, akkor ez csak valamely állami vagy magán tejkvóta-árusítóhely útján valósulhat meg. Még ha a ZAV 8. §-ának (2) bekezdése elő is írja, hogy valamely tejkvóta-árusítóhely illetékessége több tartomány területére is kiterjedhet, és fordítva, valamely tartományban több illetékes tejkvóta-árusítóhely is működhet, e rendelkezés pusztán a tartományok között a területük, illetve a területükön tevékenykedő tejtermelők száma közötti eltérések figyelembevételére irányul. Ebből nem következik más, minthogy egy adott átruházási területen a beszállítási referenciamennyiségek átruházását nem végezhetik a HÉA hatálya alá eső magánjogi gazdasági szereplők. Másfelől a ZAV 8. §-ának (3) bekezdéséből az következik, hogy a beszállítási referenciamennyiségek csak az átruházási területen belül ruházhatók át. Ennélfogva nem létezik a hatodik irányelv 4. cikkének (5) bekezdése értelmében vett versenyhelyzet egy adott átruházási területen belül, így a „verseny jelentős torzulásának” megállapítása vonatkozásában ez utóbbit kell az érintett földrajzi piacnak tekinteni.

45 Az átruházásnak a ZAV 8. §-ának (1) bekezdésében felsorolt egyéb módjai vonatkozásában, amelyek tejkvóta-árusítóhelyek közreműködése nélkül történnek, hangsúlyozni kell – mint ahogy ez a tárgyaláson is elhangzott –, hogy ezek csak igen kivételes körülmények között fordulnak elő. Ilyennek minősülnek különösen az öröklés, házasság vagy üzemáttruházás következtében történő átruházások, amelyek valójában nem kereskedelmi ügyletek, hanem olyan jogi tények, amelyek másodlagosan vonják magukkal a beszállítási referenciamennyiségek

átruházását. Így tehát a hatodik irányelv 4. cikkének (5) bekezdése értelmében vett versenyhelyzet nem állhat fenn a tejkvóta-árusítóhelyek és azon termelők között, akik a ZAV 8. §-ának (1) bekezdésében meghatározott esetek valamelyike szerinti átruházást hajtanak végre, mivel ez utóbbiak annyira kivételes esetek, hogy kevéssé látszik valószínűnek, hogy valamely tejtermelő például egy üzem megvásárlásával a feltételeknek kívánna megfelelni pusztán beszállítási referenciamennyiségeknek a tejkvóta-árusítóhelyek kikerülésével történő megszerzése végett.

46 A második kérdésre tehát azt a válasz kell adni, hogy a tejkvóta-árusítóhelyeknek a hatósági jellegű tevékenységei vagy ügyletei vonatkozásában a hatodik irányelv 4. cikkének (5) bekezdése értelmében nem adóalanyként történő kezelése nem eredményezheti a verseny jelentős torzulását, mivel olyan esetben, mint az alapügyben, ezen árusítóhelyek nem állnak versenyhelyzetben olyan magánjogi szervezetekkel, amelyek az általuk nyújtott közszolgáltatással versenyző szolgáltatást nyújtanak. Mivel ez a megállapítás érvényes valamennyi tejkvóta-árusítóhelyre, amely egy adott, az érintett tagállam által meghatározott átruházási területen folytatja tevékenységét, meg kell állapítani, hogy a verseny jelentős torzulásának meghatározása céljából az említett területet kell érintett földrajzi piacnak tekinteni.

A költségekről

47 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

1) A tejkvóta-árusítóhely nem minősül sem a 2001. január 19-i 2001/4/EK tanácsi irányelvvel módosított, a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 4. cikke (5) bekezdésének a D. melléklet 7. pontjával összefüggésben értelmezett harmadik albekezdése szerinti mezőgazdasági intervenciók hivatalnak, sem pedig az ezen irányelv említett 4. cikke (5) bekezdésének a D. melléklet 12. pontjával összefüggésben értelmezett harmadik albekezdése szerinti árusítóhelynek.

2) A tejkvóta-árusítóhelyeknek a hatósági jogkörben végzett tevékenységei vagy ügyletei vonatkozásában a 2001/4 irányelvvel módosított 77/388 hatodik irányelv 4. cikkének (5) bekezdése értelmében nem adóalanyként történő kezelése nem eredményezheti a verseny jelentős torzulását, mivel olyan esetben, mint az alapügyben, ezen árusítóhelyek nem állnak versenyhelyzetben olyan magánjogi szervezetekkel, amelyek az általuk nyújtott közszolgáltatással versenyző szolgáltatást nyújtanak. Mivel ez a megállapítás érvényes valamennyi tejkvóta-árusítóhelyre, amely egy adott, az érintett tagállam által a beszállítási referenciamennyiségekre vonatkozóan meghatározott átruházási területen folytatja tevékenységét, meg kell állapítani, hogy a verseny jelentős torzulásának meghatározása céljából az említett területet kell érintett földrajzi piacnak tekinteni.

Aláírások

*Az eljárás nyelve: német.